



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia czerwca 2010 r.

**Pan
Tomasz Machaszewski
Naczelnik Urzędu Celnego
w Olsztynie**

LOL-4101-07-04/2010, P/10/147

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Urzędzie Celnym w Olsztynie („Urzędzie”) kontrolę funkcjonowania służb celnych w latach 2007 – 2009 na drogowym przejściu granicznym w Bezledach w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 maja 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, stosownie do treści art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Naczelnikowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, ocenia realizację zadań związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju, wykonywanych przez funkcjonariuszy Oddziału Celnego w Bezledach („OC”). Podstawą pozytywnej oceny było prawidłowe przygotowanie i postępowanie w realizowaniu zadań w zakresie odpraw celnych zwierząt oraz produktów pochodzenia zwierzęcego.

Uchybieniem były natomiast przypadki nie skierowania przez funkcjonariuszy celnych do granicznej kontroli weterynaryjnej zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, podlegających tej kontroli.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. W badanym okresie Urząd był właściwie przygotowany pod względem organizacyjnym i kadrowym do wykonywania kontroli w zakresie bezpieczeństwa epizootycznego przez służby celne OC w Bezledach. Stwierdzono bowiem, że:
 - Opracowano szczegółowe procedury kontroli służby celnej, regulujących tryb postępowania kontrolnego na poszczególnych jego etapach, które ewaluowały zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego dotyczącymi odpraw celnych. Wdrażając te procedury, zapewniono funkcjonariuszom celnym OC w Bezledach na poszczególnych stanowiskach dostęp do ich wersji elektronicznych, poprzez funkcjonujące w Urzędzie systemy informatyczne.
 - Opracowywano materiały i instrukcje dotyczące granicznej kontroli, w których przedstawiono zasady postępowania organów celnych przy przewozie produktów podlegających granicznej kontroli weterynaryjnej oraz stosowania procedur kontroli granicznej związanych z obrotem tymi towarami.
 - W OC w Bezledach, co roku zwiększał się wskaźnik udziału funkcjonariuszy wykonujących czynności związane z obsługą ruchu towarowego w ogólnej liczbie zatrudnionych tam funkcjonariuszy. Wskaźnik ten wzrósł bowiem z 73 % w 2007 r. do 89 % w 2009 r.
 - W ramach współpracy organów i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo epizootyczne, obowiązywały cztery porozumienia o współpracy w zakresie kontroli zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych na obszar celny Wspólnoty przez przejście graniczne w Bezledach oraz opracowania i wdrożenia procedur kontroli krzyżowych przesyłek podlegających kontroli weterynaryjnej. Obowiązujące w badanym okresie porozumienia były zawarte przez Dyrektora Izby Celnej w Olsztynie z Warmińsko – Mazurskim Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii oraz z Granicznym Lekarzem Weterynarii w Bezledach, a także zawarte przez Kierownika OC w Bezledach z Granicznym Lekarzem Weterynarii w Bezledach. Pozytywnie ocenia się wydanie przez Kierownika Referatu Zgłoszeń Celnych i Procedur Uproszczonych w OC Bezledy wewnętrznego polecenia zobowiązującego funkcjonariuszy celnych do prowadzenia kontroli krzyżowych przesyłek podlegających kontroli weterynaryjnej oraz regulującego poszczególne działania funkcjonariuszy w tym zakresie.
2. Będące na wyposażeniu OC w Bezledach systemy informatyczne, m.in. takie jak: „Isztar2”, „Celina” i „NCTS” zapewniały sprawne i efektywne sprawdzenie poprawności

zgłoszenia celnego, ewidencjonowania i rejestrowania wszystkich towarów wjeżdżających na przejście graniczne oraz przemieszczających się przez obszar wspólnoty. Do celów analitycznych i statystycznych wykorzystywany był również odrębny program o nazwie „Alina”, który pobierał dane z baz systemów Celiny i NCTS. W zależności od zadanych parametrów umożliwiał on otrzymywanie raportów zawierających dane zarejestrowane w systemie Celina oraz powiązane z tymi danymi dokumenty ujęte w systemie NCTS. Stwierdzono, że systemy te nie pozwalały jednak na szybkie wyodrębnienie grupy towarów podlegających kontroli weterynaryjnej (np. mięsa, czy wyrobów mięsnych, itp). Wyodrębnienie poszczególnych rodzajów takich przesyłek było możliwe dopiero po wielokrotnym opisie towaru, którego dokonują w sposób indywidualny poszczególni funkcjonariusze celni.

3. W okresie objętym kontrolą, funkcjonariusze celni OC w Bezledach w ramach m.in. zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju, odprawili w kierunku wjazdowym na obszar Polski ogółem 14.750 samochodów ciężarowych. Na sprawność i skuteczność kontroli granicznych pozytywny wpływ miało współdziałanie funkcjonariuszy OC w Bezledach z Granicznym Lekarzem Weterynarii w Bezledach. I tak m.in. funkcjonariusze celni skierowali do badania przez Granicznego Lekarza Weterynarii ogółem 974 przesyłek, w tym: 177 przesyłek dotyczyło zwierząt, 118 - mięsa, 9 - pasz oraz 670 - innych produktów pochodzenia zwierzęcego. Ponadto funkcjonariusze z OC w Bezledach wraz z Granicznym Lekarzem Weterynarii w Bezledach („GLW”) przeprowadzili w latach 2007 – 2009 ogółem 115 kontroli krzyżowych przesyłek, podlegających kontroli weterynaryjnej, w tym: 29 w 2007 r., 42 w 2008 r. i 44 kontrole w 2009 r. Kontrole te przeprowadzano z zachowaniem ciągłości, gdyż weryfikację baz danych rozpoczynano od dnia, w którym zakończono poprzednią kontrolę i obejmowano nimi zarówno dane dotyczące przesyłek wjeżdżających jaki i wyjeżdżających z Polski. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości w zakresie towarów wprowadzanych na obszar Polski, natomiast stwierdziły w siedmiu przypadkach rozbieżności pomiędzy danymi GLW, a danymi Oddziału Celnego w zakresie kontroli weterynaryjnych przesyłek wyjeżdżających z Polski. Ustalono bowiem, że w wyniku przeoczenia, funkcjonariusze celni w dwóch przypadkach w 2007 r., trzech w 2008 r. i dwóch w 2009 r. zwolnili i przepuścili przesyłki podlegające kontroli weterynaryjnej, nie informując, nie kierując i nie czekając na decyzję GLW w sprawie wyjeżdżających z Polski przesyłek.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- Podjęcie działań zapewniających zwiększenie nadzoru i kontroli nad odprawami celnymi zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego wprowadzanych na obszar Polski, celem wyeliminowania przypadków przepuszczenia tych produktów bez wymaganej kontroli weterynaryjnej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Naczelnika, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji tego wniosku lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Naczelnikowi prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem